

Zakłady Pomiarowo – Badawcze Energetyki
ENERGOPOMIAR Sp. z o.o.

Kogeneracja jako element poprawy efektywności wykorzystania energii pierwotnej paliw

Szymon Pająk

XVII Wiosenne Spotkanie Ciepłowników

Zakopane, 5 – 7 maja 2010 r.

Plan prezentacji

- 1. Teoria**
- 2. Ciepłownictwo polskie A.D. 2010**
- 3. Polityka Unii Europejskiej**
- 4. Cele dla ciepłownictwa**
- 5. Ograniczenia w wykorzystaniu potencjału kogeneracji**
- 6. Podsumowanie**

Proces kogeneracji polega na jednoczesnym przetwarzaniu energii chemicznej paliwa na energię elektryczną i ciepło użytkowe i pozwala na osiągnięcie najwyższych sprawności konwersji energii pierwotnej paliw.

Głównym produktem elektrociepłowni jest **ciepło użytkowe** – w postaci wody grzewczej lub pary technologicznej – a energia elektryczna jest w tym układzie wytwarzana niejako przy okazji.

Stan na dzień dzisiejszy :

- oparte o klasyczne układy parowe, zasilane paliwem stałym,**
- charakteryzują się stosunkowo skomplikowanym układem technologicznym,**
- opłacalne przy nominalnej mocy cieplnej przekraczającej kilkadziesiąt megawatów.**

63 % - udział ciepła wytwarzanego w skojarzeniu (elektrownie i elektrociepłownie zawodowe, ciepłownie zawodowe oraz instalacje przemysłowe).

30 % - udział potencjału wytwórczego skupionego w dwóch województwach

Zbyt mała liczba instalacji skojarzonego wytwarzania energii elektrycznej i ciepła, dodatkowo rozdrobniona i o zróżnicowanym potencjale.

- **Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństw**
- **Potrzeba zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego**
- **Rosnące zużycie paliw kopalnych**
- **Nieodwracalne wyczerpywanie się paliw kopalnych**

1. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych – tzw. **dyrektywa OZE**.
2. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/29/WE w celu usprawnienia i rozszerzenia wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych – tzw. **dyrektywa EU ETS**.

3. **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/31/WE w sprawie geologicznego składowania dwutlenku węgla – tzw. **dyrektywa CCS**.**
4. **Projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/406/WE w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza z dużych obiektów energetycznego spalania (dyrektywa o emisjach przemysłowych) – tzw. **dyrektywa IED**.**

5. Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/406/WE w sprawie wysiłków podejmowanych przez państwa członkowskie, zmierzających do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych – tzw. **dyrektywa non-ETS.**

Pakiet „3 x 20”

- **Obniżenie emisji gazów cieplarnianych, w tym CO₂, o co najmniej 20 % w porównaniu do roku 1990, co pozwoliłoby na dalsze zmniejszenie emisji nawet do 50 % w roku 2050.**
- **Poprawa efektywności energetycznej poprzez redukcję zużycia energii końcowej o 20 %.**
- **Zwiększenie udziału energii z OZE średnio o 20 % całkowitego zużycia energii (dla Polski wyznaczono przyrost na poziomie 15 %).**

- **Stan techniczny urządzeń wytwórczych**
- **Regulacje prawne już wprowadzone w Polsce lub planowane do wprowadzenia w przeciągu kilku najbliższych lat**
- **Doświadczenia innych krajów europejskich (np. Niemiec lub Danii)**
- **Kurczenie się rynku ciepła (poprawa efektywności)**

Cele branży ciepłowniczej

- **Zwiększenie stopnia wykorzystania potencjału kogeneracji możliwego do zagospodarowania w Polsce**
- **Konieczność stworzenia warunków pozwalających na przeprowadzenie zdecydowanych zmian technologicznych w branży ciepłowniczej**

Metody osiągnięcia celów

Dostępność układów technologicznych o mocy od kilkudziesięciu kilowatów do kilkunastu megawatów.

Możliwość dostosowania skali układu skojarzonego do potrzeby zarówno gospodarki komunalnej jak i energetyki przemysłowej.

Ograniczenia

- O charakterze **ekonomicznym**
- O charakterze **formalno – prawnym**
- O charakterze **administracyjnym**
- O charakterze **społecznym**
- O charakterze **technicznym**

Ograniczenia ekonomiczne

- **Ceny energii elektrycznej i ciepła**
- **Ceny paliw, w tym brak konkurencyjności gazu ziemnego**
- **Wysokie koszty budowy sieci ciepłowniczych**
- **Wysokie koszty budowy jednostek małej mocy**
- **System wsparcia wymagający poprawy**

Ograniczenia formalno – prawne

- **Handel uprawnieniami do emisji CO₂**
- **Benchmark węglowy lub gazowy**
- **Zmiana definicji źródła spalania – dyrektywa IED**
- **Konieczność budowy instalacji oczyszczania spalin**
- **Brak pewności co do kierunków ewoluowania systemów wsparcia dla kogeneracji**

Ograniczenia administracyjne

- **Ubieganie się o koncesję na wytwarzanie w kogeneracji**
- **Audyt jednostki kogeneracji**
- **Pozyskiwanie pozwoleń zintegrowanych**

Ograniczenia społeczne

- **Negatywne doświadczenia odbiorców indywidualnych**
- **Akceptowalność cen za ciepło z sieci**

- 1. Rozwój kogeneracji może być jednym z najistotniejszych sposobów wypełnienia przez Polskę założeń polityki energetycznej Unii Europejskiej.**
- 2. W świetle spodziewanych zmian w przepisach, wynikających z polityki prowadzonej przez Unię Europejską, kluczowe jest podjęcie systemowych działań na rzecz wdrażania efektywniejszych termodynamicznie i przyjaznych dla środowiska technologii energetycznych.**

3. Biorąc pod uwagę środowisko prawne, w jakim muszą funkcjonować wytwórcy ciepła, monokulturowość węglową ciepłownictwa w Polsce oraz stan techniczny urządzeń wytwórczych można stwierdzić, że zarówno udział inwestycji jak i ich wielkość jest niezadowalający i nie zaspokaja ogromnych potrzeb inwestycyjnych ciepłownictwa.

4. Dyskutowane w Parlamencie Europejskim brzmienie nowych standardów emisyjnych, jeżeli stanie się faktem, spowoduje konieczność dobudowy instalacji wysokosprawnego odsiarczania, odazotowania i odpylania lub budowę nowych jednostek.

Równocześnie dane wskazują na prowadzenie inwestycji głównie ze środków własnych, co przy dotychczasowej polityce taryfowej i spodziewanych kosztach w/w inwestycji jest niemożliwe do udźwignięcia przez firmy ciepłownicze.

4. Tylko dobór właściwego schematu technologicznego układu kogeneracyjnego oraz jego parametrów technicznych (głównie mocy) pozwoli na uzyskanie najlepszych, możliwych do uzyskania, wskaźników opłacalności modernizowanego lub nowego źródła.

Dziękuję za uwagę i zapraszam do współpracy

**Zakłady Pomiarowo – Badawcze Energetyki
„ENERGOPOMIAR” Sp. z o.o.
ul. gen. J. Sowińskiego 3
44-100 Gliwice**

**Zakład Techniki Ciepłej
tel. (32) 237 63 00
e-mail: zc@energopomiar.com.pl**

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ

